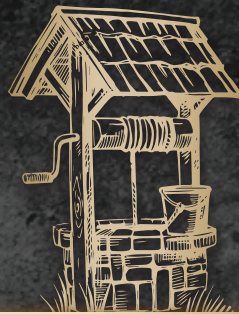

באר היינו

עש"ק פרשת משפטים • כ"ז בשבט תשע"ט
גיליון י"ב
מולד חודש אדר"א ליל ג' 11.57 + 15 חלקים ר"ח ביום ג-ד

יו"ל ע"י ארגון "חיינו" לחיזוק לימוד ושיעורי תורה שע"י חסידי סלאנים
גיליון מוגדל לרגל הסיום • נא לא לעיין בשעת התפילות ושבת אחים

דבר המערכת

סיום מסכת ברכות

אשרי עין רואה חשקת וחדוות לימוד התורה של אנ"ש, זקנים עם נערים, בחורים ואברכים, בימי השובב"ם הק' אלו, במסגרת התכנית 'ברינה יקצור', לחזרה ושינון על כל מסכת ברכות. רבים מהלומדים מעידים, כי תוכנית הלימוד והחזרה, והשאיפה לעמוד ביעד ההספק, מסייעת גם בלימוד חמש שעות מלאות ומנוצלות.

זכינו, לומדי ומייסדי 'עמוד החבורה', שכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א עומד על גבי מפעלי 'חיינו' בכלל, ולימוד ה'עמוד' בפרט, מתעניין ובוחן את השתתפות אנ"ש, החזרות ומבצעי המבחנים וכו', ומכוון את דרכינו להגדיל תורה ולהאדירה. וממענה לשון על שאלות העולות על הפרק, ניכרת קורת רוחו וחיבה יתירה למפעל אדיר זה וללומדים. כך למשל, כשהתעורר קושי מסויים בנוגע לבחינות, השיב אדמו"ר שליט"א בחיבה: 'דער עולם לערינט נישט פאר קיין בחינות, אלא על מנת ללמוד'.

וכן הרבה פעמים שומעים אנו לשון קדשו בשימועסין 'מיר האבין געלערנט אין עמוד היומי', הן בארץ והן מחוצה לה. וכמו בשבוע שעבר שנסע לחו"ל במאנסי לחזק אחינו שבגולה, מיד בשימועס הראשון בקבלת פנים פתח ואמר בחביבות גלויה: 'מיר האבין דאך א עמוד היומי! איך האב פריערט משלים גיווען דעם עמוד היומי... וכמעשהו בראשונה כך גם במעמד צאתכם לשלום בו הסביר ודרבן פעמיים על גודל חשיבות לימוד

'עמוד היומי' כח הרבים וכו' (ובאמת שמענו מהרבה אברכים שכדי להבין היטב את השימועסין, כדאי מאוד לגמור את העמוד של היום לפני השימועס דייקא).

זכינו, וכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א הודיענו בהארט פנים, כי הוא זה אשר בעז"ה יסיים את המסכת שנלמדה על ידי כל קהל הקודש בארץ ובתפוצות בעידא דחדוותא הבעל"ט.

לקראת סיום מסכת ברכות נכנסו גבאי באר חיינו אל הקודש פנימה אצל כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א לשאול דעת קדשו לגבי בחירת המסכת הבאה, אותה יתחילו בעז"ה כל קהל אנ"ש יחדיו עם סיום מסכת ברכות, [כאשר עתה יצטרפו בעז"ה כולם כאחד כבר מתחילתו, אף אלו שמחמת סיבות

דברות קודש

דברי אלוקים חיים - מכ"ק אדמו"ר שליט"א

על הפסוק בפרשתנו (בראשית מא מז) ותעש הארץ בשבע שני השבע לקמצים, פירש רש"י "קומץ על קומץ, יד על יד, היו אוצרים". יוסף הצדיק לימד בזה דרך חיים, שלא יעלה על דעת האדם שרק דברים גדולים ומרובים יש לייקר ולהכניס לאוצר, כי אם צריך לדעת שגם דברים קטנים, קומץ על קומץ, כל דבר קטן יש להחשיבו ולהכניסו לאוצר. עוד דף גמרא ועוד דף גמרא, עוד פרק משניות, עוד התגברות בשמירת העיניים מהסתכלות ח"ו, כל פעולה קטנה ספונה וחשובה היא עד מאוד, ומכל הדברים הקטנים האלו מתאספים קמצים עד שבסופם מצטרפים הם לחשבון גדול ונעשים מהם אוצרות גדולים ויקרים ביותר.

וכן היה אומר מרן אדמו"ר מוהר"ש זיע"א על הפסוק ויעל לוט מצוער, צוער הוא מלשון קטנות, לוט נתעלה מדברים קטנים. וכן איתא בעמוד היומי שלמדו כעת (ברכות מ.) "שדגים קטנים מפרין ומברין כל גופו של אדם", והיינו שאמנם נראים הם כדגים קטנים, אך כוחם חזק להרבות ולהפירות את גוף האדם. ובפרט בתורה ובתפילה, שאפילו דברים קטנים ופעוטים שנראים כחסרים כל חשיבות, אך באמת הם מפרים ומרבים ברוחניות, והאדם מתגדל ומתעלה על ידם יותר ויותר...

(זאת חנוכה ש.ז.)

ב"ה זכינו לראות ברכה בפעולות של ארגון 'חיינו' להגדיל תורה ולהאדירה בקרב קהל אנ"ש, שהצליחו להביא תועלת גדולה, הן בחיזוק השיעורים בשטיבלאך, והן בלימוד 'עמוד היומי' שנתקבל ב"ה בקרב הציבור. אולם תמיד יש מקום לחזק ולהרבות בכמות ובאיכות, וכמאמר חז"ל (ברכות לב:) שלימוד התורה הוא מהדברים הצריכים חיזוק.

איתא ברש"י על הפסוק (ויקרא כו ח) ורדפו מכם חמשה מאה ומאה מכם רבבה ירדופו, "וכי כך הוא החשבון, והלא לא היה צריך לומר אלא מאה מכם שני אלפים ירדפו, אלא אינו דומה מועטין העושין את התורה למרובין העושין את התורה".

כשיש כח של רבים המצטרפים יחד לדבר מצוה, אזי ממאה נעשה רבבה, וכוחם חזק הרבה יותר לאין ערוך. זהו הכח של 'עמוד היומי', שהוא מאחד ומלכד את כלל הציבור ונעשה מזה כח של מרובין העושין את התורה, ועל כל אחד להשתדל להצטרף ללימוד זה.

ובכלל, צריך לראות שלא לאבד את הזמן לריק ולבטלה, אצל מרן אדמו"ר זיע"א היה ענין הבטלה הדבר החמור ביותר, ויש לעשות כל השתדלות לנצל את הזמן ולהרבות בלימוד התורה בכל עת, וממילא מה טוב שישנו סדר לימוד קבוע שניתן על ידו לנצל תמיד את הזמן הפנוי כראוי.

הפרוה שרים

ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם

ופרש"י למה נסמכה פרשת דינין לפרשת מזבח לומר לך שתשים סנהדרין אצל המזבח.. יש לפרש שרמזה לנו התורה הקדושה דרכי התשובה איך יתנהג האדם בזמן שבית המקדש היה קיים היו הקרבנות מכפרים ועכשיו בעוונותינו הרבים שאין לנו מזבח התורה הקדושה מכפרת... ונמצא התורה נקראת מזבח שמכפרת כמו מזבח.

(נועם אלימלך)

לעילוי נשמת

הרה"ח ר' מיכל אהרן ז"ל בן הרה"ח ר' חיים יוסף דוד ז"ל

נלב"ע כ"ט שבט

ולע"נ מרת חיה ע"ה ב"ר שלמה זלמן ז"ל

נלב"ע י' שבט

ת.נ.צ.ב.ה.

עמוד החבורה

הרה"ח ד' שמואל טייכנר שליט"א
סכות לראשי ביום נשק

לוט ואשתו הם עשר. אברהם, ברוב ענוותנותו לא עלה על דעתו שהם יצילים בזכותו, סבר שהם יצילו בזכות עצמם, אם כן הם צדיקים, ויש כאן עשר צדיקים, ובזכותם תנצל סדום, ומה אם כן יש לו לבקש על פחות מעשר.

ועל יסוד זה יובן, שכאשר אברהם השכים בבקר וראה והנה עלה קיטור הארץ וכו' וסדום כן נהפכה, איגלאי מילתא שאין הם צדיקים, ובזה התברר שהצלת לוט אינה אלא בזכות אברהם לכן אמר פה הפסוק: "ויהי בשחת וגו' ויזכור אלקים את אברהם" רק עכשיו נתגלה הדבר לאברהם אע"ה.

ועתה עת רצון, יום נשק, יום שנושקים מסכתות ברכות ומסכתות פסחים, בוודאי נשמות רבוה"ק זע"א אבות עדתנו למעלה שמחות בשמחתנו וימליצו טוב בעדנו, ובזכותם הגדולה, זכות צדיקי אמת, נחגור עוז בחשק כפליים, ונבואה בשערי המסכת הבאה עלינו לטובה, מסכת פסחים, שנבחרה לכך בעצת מרן אדמו"ר שליט"א.

הדון עלן מסכת ברכות ושלם עלן מסכת פסחים. יש קשר אמיץ בין המסכתות שהרי במס' פסחים, הסוגיא הראשונה המתפרסת על כמה דפים - ענינה לשון נקיה, ומי האיש שחפץ שמאה ברכותיו שאומר, יתקבלו למעלה בשמחה, דואר לכך שהכלי אתו אומרים את הברכות - הפה - יהיה צח ונקי.

כשמגיישים מנחה למלך, גם הכלי בו מוגשת המנחה חייב להיות נאה, כפי שפירש"י בפ' מוקץ (מג-כח) ויכינו את המנחה וגו' ופירש"י הזמינו, עטרוהו בכלים נאים.

מסופר כי כאשר מרן אדמו"ר צוק"ל היה מנהל התלמוד תורה בטבריה שמע שבכתה אחת פשה הנגע של מוציא רע במילים המענות את שומעיהן, נכנס אדמו"ר לכתה והעניק שיחה בנושא: לשון נקיה.

זו תופעה מצערת שלפעמים הזאטוטים מביאים מהחדר או מהגן מילים מאוד לא יפות, שמעתי על אדם גדול מאוד, ששמע מבנו מלה שכזאת כשהתחיל ללכת לחדר, ומני אז השאיר אותו בבית ולימד אותו בעצמו, זה כמובן אצלנו לא מעשי, אבל מבליט את החובה הגדולה לחנך את הילד במישור זה. כמו שמאכלים טמאים מטמאים את הלב גם ליונקי שדים, כך מילים טריפות מזהמות את הנפש גם כשהתנוך עדיין לא יודעבין ימינו לשמואל.

והנהגה בזה בהודאה לשעבר ובבקשה לעתיד, מי שזיכנו להתחיל מסכת ברכות ולסיימה יזכנו בעוד ועוד מסכתות, והמפעל הקדוש של 'עמוד החבורה' יוסיף וילך בחיזוק ובקביעות.

נפתח בדבר תורה מן הפרק האחרון שלמדנו, ברכות נד: על לוט ואומר ברוך זוכר הצדיקים, אמר רבי יוחנן אפילו בשעת כעסו של הקב"ה זוכר את הצדיקים שנאמר "ויהי בשחת אלקים את ערי הככר, ויזכור אלקים את אברהם, וישלח את לוט מתוך ההפיכה" וגו'.

המאמר נראה כה פשוט, אך כאשר פותחים את החומש בפרשת וירא, רואים כי מאמר זה מבריק אור חדש על הפסוקים. **הנה, בתחילה מלמדת אותנו התורה איך שהמלאכים הצילו את לוט והפכו את סדום, לאחר מכן אומרת התורה (פרק יט פסוק כז): וישכם אברהם בבקר אל המקום אשר עמד שם את פני ה'. (פסוק כח): וישקף על פני סדום ועמורה ועל כל פני ארץ הככר והנה עלה קיטור הארץ כקיטור הכבשן. ועתה בא הפסוק דידן - ויהי בשחת וגו' ויזכור אלקים את אברהם וישלח את לוט וגו'. והנה כבר סופר באריכות איך ה' הציל את לוט, ולשם מה הוא חוזר על זה כאן. ועוד, מהו אמרו ויהי בשחת אלקים את ערי הככר, וכי מתי מצילים, אם לא כשהופכים את סדום, ובדברי רבי יוחנן הכל מבואר, שהפסוק אכן לא בא לספר את הצלת לוט, אלא להדגיש שזכות אברהם עמדה גם בשעה הקשה הזו של "בשחת אלקים" ואף שלוש ה"י ראוי להאבד עם סדום (כמבואר ברש"י בפסוק י"ז כ"ה אל תביט אחריו) גדולה זכות הצדיקים למלט את החוסים בזכותם - למען נדע כמה גדולים הצדיקים לפני השי"ת.**

ובזה יומתק את אשר סדרו לנו הקדמונים בסדר הסליחות לומר בסוף הסליחות - מי שענה לאברהם, מי שענה ליצחק וכו' כלומר, גם אם ח"ו הכעסנו במעשינו כל כך שכל מה שאמרנו עד עתה עדיין לא נתקבל ברצון, אזי זכות הצדיקים העומדת גם בשעת דינין קשין, היא תציק ותפירה, ובכחה יכנסו פנימה כל תפילותינו וסדר סליחותינו.

אמנם עדיין יש לדקדק למה נכתב פסוק זה כאן, אחר וישכם אברהם בבקר, ולא במקומו הנכון כשספרו על הצלת לוט, ובדרך פרפראות לתורה, נציעה נא ביאור, בהקדם מה שאמר אדמו"ר שליט"א בשבת וירא (לפני שנים רבות) בקדושה רבא, מדוע אברהם אבינו לא בקש על פחות מעשרה, (ודברי חז"ל בזה ידועים), ביאר דאברהם ודאי ידע שעל לוט ומשפחתו נגזר להינצל, כמבואר בתורה: "ויאמרו המלאכים אל לוט עוד מי לך פה חתן ובנך ובנותיך הוצא מן המקום וגו', ויצא לוט וידבר אל חתניו לוקחי בנותיו וגו' ויהי כמצחק בעיני חתניו". ולכן לא נצלו. ואומרים חז"ל, חתניו אלו הנשואים, לוקחי בנותיו המאורסים, נמצאו ארבעה חתנים וארבע בנות - ועם

שונות לא זכו להצטרף בהתחלת המס' הקודמת והוצרכו להשלים חק לימודם בימי השובבי"ם ת"ת]. ואדמו"ר שליט"א השיב, שיתחילו מסכת פסחים. וכיון שסיום המסכת אמור לחול, על-פי התכנית, בחודש שבט תש"פ (ולא בערב פסח), הורנו, בהוראת שעה, להתחיל בפרק 'ערבי פסחים', שבו נלמדים רוב עניני החג, וכך נלמד הלכות חג בחג, לדעת את המעשה אשר יעשו, וכן נזכה להכנה רבה לקראת חג הפסח הבעל"ט.

בהתאם לכך, בעז"ה נתחיל ללמוד מסכת פסחים בפרק ערבי פסחים, ולאחר מכן, נשוב ללמוד המסכת מתחילתה.

ויה"ר שחפץ ה' בידנו יצליח ונזכה כולנו ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי התורה באהבה ובשמחה ונזכה בהאי שתא לאכול מן הזבחים ומן הפסחים בבנין עיר קדשינו אכ"ר.

ענוה וחזק

הרב החסיד ד' מיכל אהרן ז"ל
אביו של ב"ק אדמו"ר שליט"א

הר"ד ש. ג. הי"ו

מלא וגדושה היה ר' מיכל אהרן ז"ל, בתורה ותפילה ומידות טובות וכו', עד שהרה"ק הבית ישראל מגור זי"ע העיד עליו שהוא 'מיקרי ירושלים'. ועם זאת, התכונה הבולטת והגלויה אצלו היתה הפשטות והענוה, ה"ידיעה" שהוא פחות הערך מכל סובביו. גם תכונתו הנוספת, להאיר פנים לכל אחד, לכל נער ולכל ילד, מלבד היותה מידה טובה כשלעצמה, אף היא, מסתבר, היתה קשורה לתחושתו שהאחרים טובים ממנו.

מלא וגדושה הוא היה, בכל, ועם זאת, נייחד את המאמר לתכונת הענוה שבה הוא התבלט אף בין אנשים חשובים, מאחר והיא סימן ועדות לאיכותו וגדלותו של האדם, וכדברי חזו"ק (ח"א קכב, ב): 'מאן דאיהו זעיר - איהו רב, מאן דאיהו רב - איהו זעיר!' מי שהוא זעיר, קטן ושפל, בעיני עצמו, הרי זה סימן שהוא 'רב' - גדול. ולהיפך, מי שהוא 'רב', גדול וחשוב בעיני עצמו, הרי זה סימן שהוא 'זעיר', קטן ופחות ערך.

מעין זה, מבאר רב ניסים גאון, על דברי הגמ' בסוף מסכת ברכות (דף נ, ב):

'אין מראין [בחלום] דלועין, אלא למי שהוא ירא ירא שמים בכל כוחו'.

מה הקשר והדמיון בין יראי שמים לדלועין?

מבאר רב ניסים גאון: 'שכשם שהדלועין, אין בכל פירות הארץ גדולים מהם, ואף-על-פי-כן אינן מתנשאים על הארץ, [כלומר, פרי הדלעת אינו צומח לגובה, אלא גדל שוכב על הארץ], אלא כל זמן שהן גדלן ופרין, הן מוסיפין נמיכות בארץ. כך הן יראי שמים, אין כל הבריות שמעלתו גבוהה ממעלתם, ולא

פניני החסידות

בהבלי עולם הגשמי והחומרי, אעפ"כ בחר בן לאהבך ולחבבך מכל צבאיו ומשרתיו. (מרן אדמו"ר זי"ע).

ובכל נפשך אפילו הוא נוטל את נפשך

הכוונה בזה, שאפי' יצר הרע נוטל ממך בחי' הנפש, ומכל שכן רוחך ונשמתך, בכל זאת תתחזק ותתעורר אז לאהבת ה', ואהבת את ה' אלקיך. (מרן מקאברין זי"ע)

בכל מאדך, בכל מדה ומדה שהוא מודד לך הוי מודה לו.

הקאברירנר אמר ליסוה"ע זי"ע: א איד אז ער איז מקבל וויי

הדוּתָה דְהַלְכָתָה

הרה"ג ד' אברהם מיכל רובין שליט"א

עד כמה צריך לשמוע מפי המזמן, בזימון של ג' ושל עשרה.

א. אי' בריש פ' שלושה שאכלו (מו.). 'עד היכן ברכת הזימון לרב נחמן עד נברך ולרב ששת עד הזן'. ופי' תוס' דמייירי באופן שאחד מפסיק לענות לשניים, עד היכן צריך להמתין כשיברכו השניים, עד נברך, ולר"ש עד סוף הזן, כיוון שנברך אינה ברכה בפ"ע יגומר עמה ברכת הזן, ואח"כ יכול לאכול.

להלכה פסקו הרי"ף רמב"ם ושו"ע דמפסיק עד שיאמר ברוך שאכלנו משלו, וגומר סעודתו בלא ברכה בתחילה. ודעת התוס' ורא"ש וטור דצריך להפסיק עד שיאמר הזן את הכל, וכתב הרמ"א דכן נוהגין, [ועי' לקמן המנהג]. (סי' ר' ב').

חיוב שמיעה בזימון עשרה

ב. ויש לידע אם בזימון עשרה ג"כ צריך לפי הרמ"א להמתין עד הזן. הנה הובא להלכה בשו"ע (קצ"ג א) דברי רבא (ברכות ג.) דכשהיו בסעודת הריש גלותא היו מזמנים ג' ג', דהיות והיה רעש גדול מריבוי העם לא יכלו לשמוע הזימון מהמברך, זימנו לעצמם בצעצא^א, וזה טוב להם ממה שלא יצאו חובת זימון שהרי אינם יכולים לשמוע. וכתבו המג"א ומ"ב (סק"ז) דגם אם ישמעו הזימון אך לא יוכלו לשמוע ברכת "הזן" מהמברך, ראוי שיחלקו ויברכו בלא הזכרת השם, מאשר יברכו עם הציבור ולא יצאו יד"ח זימון מדינא, כשלא ישמעו. ומוכח דגם בעשרה חובה לשמוע כל ברכת הזן.

אמנם מהטור לקמן (סי' ר') מוכח דבעשרה אי"צ לשמוע כל הברכה, ותמה החזו"א^ב (ל"א ב) בסתירה זו, ופסק כן החזו"א להלכה, דבעשרה אי"צ לשמוע הזן. והקושיא חזקה.

ג. ולע"ד יש חילוק בין הדוגמאות^ג, ודברי המג"א ומ"ב הם להלכה, ומדינא יש לשמוע מהמזמן כל ברכת הזן.

המנהג למעשה

ד. ומ"מ יש לציין דלמעשה אין נהוג כן ושומעים רק את הזימון גופא "ברוך [אלוקינו] שאכלנו כו.". דכתב השדי חמד [מנהגיו להתחיל לברך מיד כשסיים המזמן, לומר ברוך שאכלנו], ונמצאתי פעמים עם רבנים אשכנזים וראיתי שגם הם התחילו לברך לעצמם תיכף אחר המזמן, ולא דקדקו לומר עימו עד הזן.

ביאור המנהג

ה. ומצינו בכך כמה ביאורים, כה"ח מבאר הענין דנהגו בזה גם האשכנזים כשו"ע, דמדברי האר"י הק' משמע דכל ד' ברכות בבהמ"ז קשורים באחד, ואין שום שינוי כוונה או חילוק בין ברכת הזן לשאר ברכות, [מוכח ש"נברך" אינו שייך להזן], וכבר נתבאר^ד דבכל מקום שיש מח' דעת המקובלים תכריע, ולכן נהגו כמורן הבי"י (סי' קפ"ג ח"ב סק"ח), שד"ח אס"ד מערכת ז' אות ה'). וכ"כ הגרי"מ אהרנברג (דבר יהושע ח"ב ל"א) דנהגו גדולים וצדיקים זה הרבה שנים לברך כ"א בפ"ע, ונתייחד המנהג עפ"י גדולי עולם ואין לשנות^ה. הגר"ש וואזנר כתב (שבה"ל ח"י מ) ליישב המנהג, ראינו גדולי עולם שתקו ולא מחו בזה, ונראה דהיות ולרוב העולם אם יברך בלחש ויאזין למזמן גורם שאין מצמצם דעתו לכיון וברכתו שבלחש אינה בשלימות, לכן עדיף שיצא בהמ"ז לעצמו בקול רם, מאשר לשמוע [לצאת ידי המחמירים] ולברך באופן דיעבד.

א. ולזמן בעשרה לא יכלו, דהיה בכך זלזול לבעל הסעודה. וכתב בזה רבינו היעב"ץ, גדול השלום שדוחה ל"ת שבתורה, בפרט בשב ואל תעשה ובמילי דרבנן, דברכת הזימון גם בעשרה [רק מדרבנן]. (מ"ק ס"ו ר').

ב. דכתב הטור דשלושה מפסיקים לשבעה לענות להם לזימון דאלוקינו, ובזה סגי לשמוע רק נברך שאכלנו ולא יותר, [ואם אכלו אח"כ יכולים לברך שוב בזימון, ולא פרח זימון מינייהו דנצטרפו מעיקרא רק להזכרת השם], וכ"כ המ"ב (סוף סק"ח), ומוכח דבעשרה אי"צ לשמוע הברכה. והפ"ג ביאר דרך בשלושה שאין בזימון הזכרת ה' הכרח לשמוע ברכת הזן, כדי שיחשב כברכה.

ג. והיינו דודאי צריך לשמוע בכל גוויי בזימון עד סוף הזן, וכנפסק בס' קצ"ג דאם אין יכול לשמוע עדיף להיחלק. ובס' ר' שונה העובדה, דשם הרי באמצע אכילתם הם, וממשיכים באכילתם וזימנו אח"כ בנפרד, וישמעו אז ברכת הזימון והזן כולה, דמפסיק עתה רק לענות עבורם ל"אלוקינו", לכן סגי פעם הזאת לשמוע רק ברכת הזימון. אמנם לטעם הפ"ג ה"ל

משמע דבכל אופן אי"צ לשמוע בעשרה ברכת הזן. אח"כ ראיתי דכבר דן בסברא זו "זאת הברכה" בסוה"ס. (בירורים אות מ"ח).

ד. כתב כנסת הגדולה כל דבר שיש פלוגתא בין הפוסקים, דברי קבלה יכריע. הביאורו המג"א והמ"ב (סי' כ"ה מג"א סק"ב, מ"ב סק"ב).

ה. וביאר הנה כבר כתב הרדב"ז בתשובה (ח"א רע"ו) שאין העולם ממתנינים ומתחילים מיד לברך, דקשה לכיון בשמיעתו למזמן. אמנם הרמ"א סיים (וכ"כ בד"מ) דימותין עד שיגמור המזמן ברכת בון.

אך אין נוהגין כן, והטעם דנקטו שברכת הזימון אין כולל את ברכת הזן וכשיטת כרב נחמן, וגם לרב ששת י"ל דרך באחד המפסיק לשניים ואין מברך צריך להמתין, ולא בסתם זימון [דכתתו תוס' והרא"ש]. ונראה דהרמ"א גופיה חזר בו מדבריו (בד"מ) שהצריך להמתין, כדמוכח משתיקתו לשו"ע (קצ"ה ג'), והעיר שם הפ"ג דשתיקה כהודאה, [והמ"ב סק"ב] אכן נדחק בוה, ולמעשה אין חוב להמתין, [רק באחד המפסיק באכילתו].

עדיף מהם, ואף-על-פי-כן, כל זמן שמוסיף להן הקב"ה גדולה וכבוד, הן מוסיפין ענוה ונמיכות'.

הירא שמים הוא הגדול והמרומם בין האנשים, ועם כל זאת נפשו שפלה ונמוכה, בדומה לדלעת, שעל אף גודלה [מה שמעיד על חשיבותה], היא אינה מתנשאת לגובה, אלא מוסיפה נמיכות.

אלא שהענוה היא לא רק הסימן לגדלותו ויראת השמים של האדם, אלא היא הנבחרת בין כל המעלות הרוחניות, וכמו שאמרו במדרש (בת"מ ח"א, מאמר גדולה ענוה) 'גדולה ענוה, שעל ידה זכה משה רבינו לכל מדות טובות... וכשהפליג הכתוב בשבחו [של משה] לא שבחו אלא במדת הענוה שנאמר (במדבר יב, ג) 'והאיש משה עניו מאד' - חכם וחסיד לא נאמר, אלא עניו, ואף על פי שהיו בו כל המידות טובות לא שבחו הכתוב אלא במדת הענוה'.

אך מהי הענוה?

הענוותן, יודע ומכיר את מך ערכו, את חסרונותיו ושפלותו. אלא שישנם שני סוגי ענוה, יש את זו הבאה מחולשת הנפש, או מייאוש, של מי שהוא כלי ריק, ובאמת אין לו במה להתגאות, לא בעבודת ה' ולא בדברים ארציים שרוב בני האדם מתגאים בהם. אדם כזה פשוט מודע לאמת, לעובדה שדל ועני הוא.

ענוה כזו, רחוקה ושונה היא מאוד מזו שעליה דיברו חז"ל ורבוה"ק צדיקי החסידות, כיון שהיא נובעת מחולשת הנפש, ולעתים רבות, קרובה היא מאוד לנבוע, ולכל-הפחות להפיל את האדם בעצבות ומרה שחורה. ואף על פי כן, יש בה גם מעלה, הכרת האמת.

ידוע היה הרה"ק רבי רפאל מבערשאד זי"ע כאיש האמת. פעם שאלוהו, אם הגאווה כה פסולה ומגונה היא, והענוה כה יקרה וחשובה היא, מדוע, אם כן, לא אסרה זאת התורה במפורש 'השמר לך מהגאווה ותדבק בענוה'? השיב רבי רפאל ז"ע, ודאי שהתורה אסרה זאת במפורש, הלא היא הזהירה 'מדבר שקר תרחק', והגאווה הלא היא תמצית השקר, בעוד הענוה היא פשוט ההכרה באמת...

ענוותנותו של החלש, קרובה היא לאמת, ועל כן, ועל אף חסרונותיה וסכנותיה, לעיתים, [כאשר האדם עדיין לא הגיע לייאוש], היא עדיפה על דבקותו בשקר של בעל הגאווה. ועם זאת, ברור, שלא זאת מידת הענוה, שהיתה, ועודנה, הקיישט והתכשיט של צדיקי הדורות, ובה השתבחו רבוה"ק.

הענוה הרצויה, היא זו שבאה עם חוזק ועוצמה, במקום ובזמן שצריך.

כך היתה ענוותנותו של משה רבינו ע"ה. מחד, הוא היה 'עניו מכל האדם אשר על פני האדמה'. ומנגד, היה חזק כברזל נגד הרשעים כהמצרי, עדת קורח וכו'.

ענוה מסוג זה, ראינו אצל מרן האדמו"ר זי"ע. בעיני עצמו הוא היה השפל שבבריות, הגרוע

חזוֹתָא דְשִׁמְעֵתָא

הר"ר יעקב סטל הי"ד
שתי או שבע חומות יריחו

נמצא אפוא, שנוסח "חומות יריחו" אינו תמוה, שאין כל הכרח להבינו כמתאר כמה היקפי חומות, זה לפניו מזה, אלא על היקף חומה אחת בלבד.

שתי או שבע חומות

ואולם, למרבה הפלא, כמה גאונים וראשונים כתבו במפורש שיריחו הוקפה ביותר מחומה אחת - בשתי חומות שהן ארבע, ולשיטה אחרת, בשבע חומות.

בספר 'פתרון תורה', ילקוט מדרשי שנערך בתקופת הגאונים, נכתב כן: "ויריחו סִגְרָת וּמִסְגְּרָת (יהושע ו א), למה שתי פעמים 'סִגְרָת וּמִסְגְּרָת'? שהיה לה שתי חומות, זו לפניו מזה, ולא היתה כך מעולם, אלא משיצאו ישראל ממצרים עמדו ובנו לה שתי חומות, לכך נאמר 'ויריחו סִגְרָת וּמִסְגְּרָת'... והיאך עשו אותן הרשעים? בנו חומה הראשונה, והביאו אחר כך אבנים הרבה ונתנו זה על גבי זה אצל החומה, וכך בחומה השנייה, שאם יבואו ישראל ויכבשו את החומה - האבנים שדבוקות אצלו בלא סיד יפלו עליהן ויהרגו אותן. אמר להן הקב"ה: כך עשיתם? חייכם! כל החומות נופלין לפניו, אלו - לא, אלא מובלעין אני בארץ, כדי שלא ינזק אחד מבני ישראל" (ספר פתרון תורה, מפרשת דברים, עמ' 232-233).

בדומה לכך כותב גם רב סעדיה גאון, אלא שלשיתו, יריחו הוקפה בחומה אחת רגילה וסביבה חומה העשויה מאבנים בלא טיט, שנועדו ליפול על הבא לפלוש אל העיר. הוא כותב כך: "והנה היא [יריחו] סוגרת ומסוגרת, בשתי חומות, זו לפניו מזה, החיצונה - אבנים בלא סיד, לא יכלו [ישראל] להבקיעה, פן תיפול ויטמנו בה, ואם ישובו בבושט פנים - יתגרו בהם אויביהם..." (תפילת 'ענינו' מרחבת לרב סעדיה גאון).

אבל ראשונים אחרים סוברים, שיריחו הוקפה בשבע חומות! כן כותב ר' אלעזר ב"ר יהודה מוורמייזא, ה'רוקח', אשר כל דבריו דברי קבלה (כדברי בעל 'בני יששכר'): "בהושענו רבו... מוקיפין בלולב וערבה... שבע פעמים... זכר ליריחו... וליריחו שבעה חומות..." (ספר רוקח, סי' רכא, עמ' קכב). וכך גם בפירוש לנביאים 'לר' אברהם ב"ר שלמה (פעל בספרד לפני כשש מאות וחמשים שנה): "ארז"ל: שבע חומות היו ליריחו, שאילו היה אויב נלחם לא היה יכול לפתחה, וכיון שהורישו ישראל, נפלו החומות ובלעתם הארץ" (פירוש נביאים ראשונים לר' אברהם ב"ר שלמה, א, עמ' קא). וגם ר' יוסף ב"ר משה אלאשקר, ממגורשי ספרד, כותב: "...וביום השביעי הקיפוה [=את העיר יריחו] שבעה פעמים... שבשעה שבנו הכנענים העיר והקיפוה בשבעה חומות, עשו כל חומה וחומה מכוונת למזל ידוע..." (צפת פנחה, מסכת סוכה, עמ' 96). כיוצא בזה כתבו עוד כמה וכמה ראשונים ואחרונים. במסגרת מצומצמת זו אין אפשרי ללבן את השאלות והתמיהות המעוררות שיטות מחודשות אלו, ולא אוסיף אלא לציין שהשיטה על שבע חומות יריחו מופיעה גם כציונים בכמה מספרי מקרא קדומים שהועתקו בזמן הראשונים, ושם תוארו שבע החומות כ'לבידות' - מבוך נתיבים בן מסלול אחד, שהדרך מהמרכז החוצה מתפתלת ועוברת במולם. הסיבה המשוערת לתיאור שבע החומות בצורה כזו סובלת אריכות, שאין כאן מקומה, ולא נותר אלא להציג שניים מאותם איורים לשבע חומות יריחו.

ברכות נר ע"א: "תנו רבנן: הוראה מעברות הים, ומעברות הירדן... וחומת יריחו שנבלעה במקומה, על כולן צריך שיתן הודאה ושבח לפני המקום"

גירסה מחודשת

כנוסח הדפוסים שלפנינו: "חומת יריחו שנבלעה במקומה", בלשון יחיד, כן במרבית כתבי היד של התלמוד הבבלי. אבל כמה כתבי יד גירסתם: "חומות יריחו שנבלעו במקומן", בלשון רבים. כך בכת"י מינכן ובכת"י פריס, וכך הובא בספר שאלילות (סי' כו) ובילקוט שמעוני (יהושע, רמז ט), וכן הביאו ראשונים נוספים, כמו: 'ספר המנוחה' לר' מנוח ב"ר יעקב מנרבונה (על הרמב"ם, הלכות ברכות, י ט); ר' ישעיה אחרון, ריא"ז, בפסקיו (פסקי הרי"א), ברכות פרק ט הלכה א; ר' ישראל אלנקאווה בספרו 'מנוחת המאור' (הפרק הששי, שער ט, עמ' 459). גירסה זו נזכרה בעוד כמה ראשונים, אלא שכמובן, שאר הראשונים הביאו את העניין כנוסח שלפנינו, בלשון יחיד.

להבנת הגירסה החדשה

הגאון ר' רפאל נתן נטע רבינוביץ, שבירר את נוסחאות התלמוד על-פי כת"י מינכן וספרי הראשונים, התפלא מאוד על הגירסה "חומות יריחו שנבלעו במקומן", ושללה מכל וכל. הוא כותב: "נוסחת מוטעת היא, שלא היתה רק חומה אחת!" (דקדוקי סופרים, ברכות נד ע"א, הערה ג). ולכאורה טענתו טענת אמת היא, שכן כבר במקרא נזכרה חומת יריחו בלשון יחיד: "וַיִּפְלֶה חֹמֶת הָעִיר תְּחִתֶּיהָ" (יהושע ו ה); "וַיִּתְּפֵל הַחֹמָה תְּחִתֶּיהָ" (שם, פסוק ס). היינו, יריחו הוקפה בחומה אחת בלבד!

אמנם לאמיתו של דבר, אין כל קושי להבין את הגירסה "חומות יריחו" כמדברת באמת על חומה אחת שהקיפה את יריחו. הגאון רבינוביץ יצא מנקודת הנחה, שהמונח "חומות" משמעותו כמה חומות, היינו, מעגלי חומות מרובים, זה לפניו מזה, ורק 'חומה', בצורת יחיד, מתפרש כהיקף אחד של חומה. אך נראה שאין הנחה זו מדוקדקת, ולאמיתו של דבר, גם

היקף אחד של חומה יכול להיקרא 'חומות', מפני כמה טעמים (א) המונח 'חומות' אינו מתייחס לקיר-החומה בלבד אלא גם למכשולי הגנה ומבנים שונים שנסמכו או שולבו בחומה, כמו: המצודות והמגדלים שיצאו מן החומה, הביצורים שסביב שערי הכניסה לעיר, החלקלקה שלפני החומה והחפיר שהקיפו, שהיה עמוק למדי ובעל דפנות זקופות. (ב) חומה רחבה הורכבה מקיר חיצוני ופנימי וביניהם חומר מילוי (עפר, אבנים וכיוצא בזה), והביטוי 'חומות' מתייחס לשני קירות החומה. (ג) החומה עצמה נבנתה מקטעים מקטעים, כל מקטע בידי קבוצה נפרדת (כפי, שלדוגמא, נבנתה חומת ירושלים, ע"י תחמי"ג ואילך), עד שאפשר וכל אחד מהם נחשב כ'חומה' נפרדת (ולכל הפחות, בתקופה הראשונה), וממילא החומה כולה - שהורכבה מכל הקטעים כולם - נתכנתה 'חומות'. (ד) כל צד מהחומה, שהקיפה את העיר מארבע רוחותיה, נקרא 'חומה', ולכן המכלול כולו - חומת כל ארבע הרוחות - נקרא 'חומות'.

ביותר מכל באי השטיבל. ומנגד, כשעל הפרק עמדה פרצה או סטיה כלשהי מדרך היהדות הנאמנה, הוא היה החזק באנשים, לא זע ולא חת מלומר את דעתו, לא מאנשי כח, ולהבדיל, אף לא מצדיקי הדור. כך גם כאשר הבחין במישהו שמדבר באמצע התפילה וכדו', והדברים ידועים.

הבחנה זאת, נותנת לנו יכולת להבין באור הנכון, את ענוותנותו המופלאה של הרה"צ ר' מיכל אהרון, בנו של מרן היסוד העבודה ז"ע, ואביו של מרן האדמו"ר מוהר"ש ז"ע. שמרן הרה"ק מקאברין ז"ע העיד עלי: 'אין שפלות האט ער גוטע אידישע כלים', [בעונה ושפלות יש לו כלים יהודים טובים].

אחד הסיפורים המאפיינים על ענוותנותו, שמענו מהרה"ח רבי זליג ז"ל בן האדמו"ר ז"ע ששמע מדודו הרה"ח ר' יואל אשכנזי ז"ל:

היה זה בסוף של"ס, בשולחנו הקדוש של מרן האדמו"ר מוהר"ש ז"ע. אחרי שהדליקו את האור, הביאו כוס תה למרן האדמו"ר מוהר"ש ולאביו. דרכו של ר' מיכל אהרון היתה לשבת כשראשו ועיניו כפופים ומושפלים מטה. כיון שהביאו לו את כוס התה, הרים מעט את ראשו, כשידיו מעל עיניו, והסתכל אם הביאו לכל הציבור או רק לו... וכשראה שרק לו הביאו, שאל, 'וואס עפעס מיר', [מדוע דווקא לי?]...

עניו גדול הוא היה, בינו ובין קונו, אך בדברים שבעקרונות ועבודת ה', היה חזק כברזל.

כך למישל סיפר ר' זליג מה ששמע מזקינו הרה"צ ר' נח, [בנו של הרה"צ ר' מיכל אהרון, ואביו של האדמו"ר ז"ע], שפעם אחת בלבד, קיבל סטירה מאביו רבי מיכל אהרון. היה זה בבחרותו, כשנזקק לנסוע בעגלה, אחז רבי נח את שקית התפילין בידו, וטיפס עליה על העגלה. ואז סטר לו אביו, כי מפני כבוד התפילין, היה עליו למסור את התפילין למישהו אחר, ולא לטפס עימו. [על סטירה נוספת, המעידה גם היא על חזקו ותקיפותו, בענייני חינוך ולדיו, מספר כ"ק אדמו"ר שליט"א, 'ווער בעט דיר דאווענען'...]

זהו שילוב מעניין בין שתי קצוות לכאורה, ענוה המרפה את חוזקו של האדם, ומביאתו להתכופף לכל סובביו, מחד. ותקיפות בלתי מתפשרות בדברים שבמהות מאידך. אך כפי שנראה בהמשך, אין זו סתירה אלא השלמה, כי עובדי ה' מסוג זה, לא תכונותיהם הם שמובילים אותם ומכוונים את מעשיהם, אלא הם אלו השולטים בתכונותיהם.

ומכאן אל נכדו הרה"ח ר' מיכל אהרון ז"ל.

שפל-ברך גדול היה, ענוותנותו ומאור פניו לכל, הילכו לפניו והיו לסימן ההיכר המובהק שלו. לא זכינו להכיר את זקינו הרה"צ ר' מיכל אהרון, אך הוא, באורח חייו, הזכיר מאוד את הסיפורים על זקינו, שעל שמו הוא נקרא. עד שבנו, כ"ק אדמו"ר שליט"א העיד בו שהיה 'בבואה', השתקפות דמותו, של רבי מיכל אהרון, זקינו.

ענוותנותו, שתיקתו בעת שהאחרים הביעו את דעתם בידענות, והוא ישב ושתק, כמו שאינו

1. צורת חומה כזו, הנקראת היום 'החומה המלאה' או 'החומה המסיבית', מפורשת בנחמיה ג, בתיאור בניית חומת ירושלים: "וַיַּעֲבְדוּ יְרוּשָׁלַם עַד הַחֹמָה הַתְּחִלָּה". ופירוש רש"י: "מלאה עפר עד החומה הרחבה, כדי להחזיקה". צורת בנייה זו ידועה גם משירידי ארכיאולוגיים רבים.

שיד לכבוד הסיזם

ברוך יוצרנו שהנחילנו חמדת סגולה מפז ופנינים יתרון ערכה מעולה עינוני עולם כאפס והבל מילה עריכה מצוף, ונעימה מכל מטעמים

אשרי חלקנו נוחלי עוז חביון אוצר מופלא, תשוקת מלאכי עליון, וכרכוי עמלינו כפה, בהשכל והגיון מוכרלים אנו מעל מבלי ימים

ז נתגלה לאבותינו במדבר סיני להקדים "נעשה" – קבלה ללא תנאי ככך תתקיים, כעתות עומס כפנאי וקול התורה ישמע מפי חכמים

זנייתן של ישראל יחדיו מלוכדים כאיש אחד כלב אחד מאוחדים לדורות, תוקף כח הרכים מלמדים ד' יבוק חברים – מקניני אילת אהבים

אראו עינוני וישמח בגילה ליבנו כהרבות עיסוק תורה בקרב קהלינו כהקבע "חברות לומדי תורה" – חיינו חריו, אחדות וקבלת עול נשלמים

ותרת גיל ורגן שובע שמחות כשבח והודיה למלך מהולל בתשבחות שזיכנו בחסדי לסיים מסכת ברכות ולקבוע תלמודה בנפשנו לקנין נצחים

בפרוש כפינו אליך יוצר אורה שמשמחה זו כגמרה של תורה יושפע עוז להמשיך בשמחה וגבורה מחיל לחיל בלימוד מסכת פסחים

זכזות לימוד התורה ברכים ובקביעות נתעלה כתורה ויראה כראוי וכראות ונתברך כשפע רב, נחת וכריאות נון יבוא, וניושה תשועת עולמים

ב. א.

נמצא. כמו גם מאור פניו לכל אחד ואפילו לילדים - כה מרשימים היו, כה נושאי חן היו, עד שכמעט כל אחד מאנ"ש, סביר ויש באמתחתו עובדה לה הוא היה עד ראה.

מספר הר"ר יעקב הרשטיין הי"ו, [שכתב עליו את המאמר המצויין והמקיף ב'שבחו של אהרן], היה זה בעת שערכתי ברית לבני הנולד, וכיבדתי בכבוד חשוב. לאחר הברית ניגש אלי ר' מיכל אהרן וטען, 'פאר דער ערגעסטער פון שול נתת כיבוד'! ...?

לא היתה זו מליצה או אמירה בעלמא, כי מי שהכיר, ידע שהוא רחוק מאוד מדיבורים של שקר, דיבורים שהם מהשפה ולחון - הוא, באמת חשב כך.

פעם הוא סח בשברון לב לאחד ממקורביו, ראה, אני באתי מבית חסידי, בעוד זוגתי לא. אך היא זכתה ושימשה את הרה"ק רבי שלומק'ה מזוועה ואת הרה"ק מרן הרמ"ח ז"ע, והיא נהייתה אזא גרויסע חסידעסטע, בעוד אני, מה יצא ממני...

מספר אברך נוסף, היה זה ביום הבר-מצוה לנכדו הרב יוסף בן האדמו"ר שליט"א. שמחת הבר-מצוה התקיימה בבני ברק, ולפיכך, בשעה היעודה, ירד ר' מיכל אהרן מביתו כדי ללכת אל תחנת האוטובוס לב"ב. ראהו אחד האברכים, והציע לו לקחתו ברכבו.

להפתעתו, ר' מיכל אהרן סירב, כי הלא אין מקום פנוי, כך שיהיה זה על חשבון אחר, ובמה אני עדיף על אחרים!

סופו של דבר, ר' מיכל אהרן התרצה לשבת מאחור, בתא המטען, שם הוסיפו ספסל מאולתר, שהתאים לשיבת ילדים רזים ונמוכי קומה...

נזכור, הוא היה בעל השמחה, בהיותו סב הנער בר-המצוה. הוא גם היה מזקני העדה ומנכבדיה, זאת מלבד עובדת היותו אביו של אדמו"ר שליט"א, ועם-כל-זאת, לא עלה על דעתו שיש לו איזושהי עדיפות וקדימות על פני כל אחד אחר, גם אם אינו אלא בחור צעיר.

און נאך א זיסע מעשה.

היתה שבת שר' מיכל אהרן שבת בבית שמש. אחרי התפילה, ליווהו כשבעה אברכים, ואוזניהם היו כרויות לשיחתו. היה זה מחזה לא שגרת, צועד אדם מבוגר ברחובה של עיר, עדינות פניו כמו מידותיו הטובות ניכרות היטב על פניו, והכבוד וההערכה שמלוויו רוחשים לו, אף הוא גלוי לעיני העוברים ושבים.

מחזה כזה, שייך, בדרך כלל, לאדמו"ר או רב קהילה נערץ. כך כנראה הסיקו עוברי הדרך, ולפיכך, רבים מהם ניגשו אליו להתברך על-ידו בברכת שבתא טבא.

מיותר לציין שרובם ככולם לא הכירוהו, ואף לא ידעו במי המדובר, ואך התרשמותם הביאה אותם להבנה שמדובר ביהודי חשוב, שכדאי להתברך על-ידו.

אישר תשים לפנייהם כישולתן הערדן

הגנים ורעיונות לדגל תכנית הלימודים 'ברנה וקצור'

לע"נ הרה"ח ר' מיכל אהרן ב"ר חיים יוסף דוד ז"ל

ידוע ומפורסם שמעיקרי ויסודות לימוד התורה הוא השינון והחזרה, שהיא היא הדרך היחידה לקיום מצות תלמוד תורה כיאות, שמכלל חובתו הוא - חקיקת הדברים בלב ובזכרון ושגרתם בפה, וכמאמר חז"ל 'שיהיו דברי תורה מחודדים בפין שאם ישאלך אדם לא תגמגם ותאמר לו, והחמירו חז"ל מאוד בענין זה, כמאמרם המפורסם באבות על השוכח דבר אחד ממשנתו, ואף שהקילו שם במי שתקפה עליו משנתו, מכל מקום מבואר בשו"ע הרב הל' ת"ת פ"ב שאין בכלל זה השוכח משום שלא חזר עליו כראוי, ודווקא אם חזר על תלמודו אלא שמשום קוצר שכלו וחולשת זכרונו לא הועילה לו החזרה נפטר משום כך עיי"ש. ומבואר ברש"י ברכות ו: שהלומד ואין ביכולתו להעמיד גירסתו ולחזור עליה לאחר זמן אינו נוטל שכר על לימודו.

והנה מחולשת הזדורות והתמעטות כח הזכרון, ודאי שאי אפשר לנו לקיים חובה זו עד תכליתה, והרי אמרו 'אין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו', ובודאי אחר השתדלות בחזרה כפי מיטת הכח והיכולת נפטרנו מעונש האמור במס' אבות, וכמבואר בשו"ע הרב שם גדר הפטור בזה במי שאין כח זכרונו חזק לתפוס הדברים במוחו עד שישתמרו בו לאורך זמן, ועיין שם במה שטורח ליישב איך נפטר משום כך, ומדוע לא יתחייב לחזור ולשנן כל ימיו! אותן הלכות הקשות עליו קודם שיעבור לעסוק בהלכות אחרות.

ובאמת מצאנו שורש ומקור לענין זה של חזרת ד"פ בדברי חז"ל, שאמרו (עירובין נד: והביאו רש"י סוף פ' כי תשא) שהיה משה רבינו ע"ה שונה התורה במקובלת מידו מסיני לבני ישראל ד' פעמים, וכדאיתא שם ת"ר כיצד סדר משה למד מפני הגבורה כנס אהרן וכו' נמצא ביד הכל ארבעה, מכאן אמר ר' אליעזר חייב אדם לשנות לתלמידו ארבעה פעמים וקל וחומר וכו' עיי"ש, וכן איתא במדרש על הפסוק 'אז ראה ויספרה הכינה וגם חקרה' שהיה השי"ת כביכול שונה הדיבור בינו לבין עצמו ד' פעמים קודם שאמרו לישראל, אלא שבמאמרים הנ"ל נתחדש עוד שבפחות מכן לא זו בלבד שאין כאן חזרה מספקת, אלא שאף בגדר לימוד לא נכנס כלל.

ואפשר יתבאר הדבר ע"פ מאמר חז"ל (עירובין נד:) 'דדיה ירוך בכל עת, למה נמשלו דברי תורה כדד, מה דד זה כל זמן שהתינוק ממשמש בו מוצא בו חלב, אף דברי תורה כל זמן שאדם הוגה בהן מוצא בהן טעם, ולכומר שהחזרה על הנושנות מגלה בהם טעמים חדשים שעדיין לא נתגלו בלימוד ראשון. והנה ידוע ע"פ חכמת הטבע ששורשי כל הטעמים הנטעמים

כל אחד מבין זאת, אך לא ר' מיכל אהרון הבר-דעת, שמביע את פליאתו בתמימות כה מתוקה: מעניין שכל כך הרבה אנשים מכירים אותי ואני איני מכירם...

זאת היתה ענוותנותו, אלא שבמקביל לה, הוא היה חזק ותקיף מאוד, בשעת הצורך. די היה לראותו בעת אמירת השיעור הקבוע בגמ' בשטיבל, או בעת לימודו בחברותא, הוא חיפש את האמת בחזק ועיקשות, לא רימה את עצמו ואף לא איפשר זאת לאחרים. תמיד בטוב טעם ובמאור פנים, אך לא כתחליף לאמת אלא ביחד עימה.

כך גם תכונתו הנוספת, אהבת השלום והאחוה עם כל אחד, שבעבורה ולמענה הוא ויתר הרבה מאוד במישך חייו, בלב שלם ובלא פירסום, גם כשהיה מדובר בויתור על רכוש רב מאוד. כך, הוא מעולם לא היה שותף למחלוקת, מעולם לא היה נגד משהו. הוא התעסק בחסרונותיו שלו, כדי לתקנם, וחסרונות האחרים, לא עניינו אותו. לא היה לו זמן לעסוק בשטויות, ב'מה עשה' / 'אמר פלוני', ובשונה מרוב בני-האדם, הדבר גם כלל לא עניין אותו. ועם זאת, בעת הצורך, היה מתגלה כמה תקיף וחזק הוא בעקרונותיו, במילי דשמיא.

כך למשל, כשהיה רואה, למשל, ילדים משחקים על מדרגות ארון הקודש - מה שבעיניו היה כחילול הקודש ח"ו - היה יוצא מגדרו, וגוער בהם בתקיפות. כי אל על כבודו הוא מחה אלא על כבוד שמים.

בהזדמנות אחרת, כשחשב שאחד האברכים מזלזל ח"ו בהידור ארבעת המינים, הניח ר' מיכל אהרון את ענוותנותו בצד, והעיד לו, במאור פנים. ומספר אותו אברך, כמעט שלושים שנה עברו מאז, אך גם היום, כשאני רואה מול עיני את תוכחתו, שלא היתה אלא כמה מילים בודדות, ואף הם נאמרו בצינעה ובמאור פנים, אני מתבייש.

זר לא יבין זאת, איך יתכנו תכונות כה סותרות בכפיפה אחת, ענוה ורכות של טוב לב, מחד, וחזק במילי דשמיא מאידך. אך מי שהתחמם באישם ותורתם של רבוה"ק, יודע כי אין זו סתירה אלא השלמה, שתי תכונות הנובעות ממקור אחד, מהרצון להתקרב להקב"ה ולעשות רצונו. כי מי שהוא עובד ה' באמת, מוכרח שיידע את שפלותו, כמה רחוק הוא, וכמה מעט יש לו, כדי שיתחזק וירבה בתורה ועבודת ה'. ובדיקו בגלל כך, הרצון להתקרב אל השי"ת והחשש מלהפסיד את הקרבה אליו ועימו ית', הם שעומדים מאחורי החזק והעיקשות במילי דשמיא.

מבחן נוסף שהעיד על גדלותו, היה מבחן הממון. התנהגות האדם בעיני כספים מעידה על פנימיותו, וכמו שאמרו בגמ' (עירובין סה, ב): 'בשלושה דברים אדם ניכר, בכוסו ובכיסו ובכעסו'. ומשמעות הדבר, כי יש חסרונות שהאדם יכול להסתיר מפני הבריות, להתחפש ולעטות על עצמו כסות של אדם חשוב ונעלה, ולא תמיד ניתן להבחין שמהותו האמיתית שונה מאוד

בכל המאכלים שבעולם הם ארבעה, ושינויי הטעמים הנרגשים במאכל אחד מבאחר הם כולם מצד הרכבת ארבעת אבות הטעמים זה בזה, ואפשר לכן נחוץ שינון הדברים הנלמדים ד' פעמים לכה"פ, כדי שישפיק הלומד לטעום בתלמודו מארבעת הטעמים שישנם בו, ואזי כשיחזור וישנן שוב ושוב יוכלו להתגלות לפניו מהרכבת טעמים אלו טעמים חדשים ונוספים לאין קץ וגבול.

ואפשר יתפרשו בזה בדרך דרוש דברי רש"י בראש פרשתנו 'אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה לא תעלה על דעתך לומר אשנה להם הפרק וההלכה ב' או ג' פעמים עד שתאה סדורה בפיהם כמשנתה, ואיני מטריח עצמי להבינם טעמי הדבר ופירושו, לכן נאמר אשר תשים לפניהם, כשלחן הערוך ומוכן לאכול לפני האדם', והיינו כאמור שבב' או ג' פעמים עדיין לא יובנו לנכון טעמי הדבר, עד שישנה הדבר עמוס ד' פעמים לכה"פ, וכאשר מצאנו שכן עשה מרע"ה.

כל האמור עלה על דעתנו כשהונהג בעדתנו לפני חודשים מספר לימוד העמוד היומי המשותף, ואזי צצה ועלתה במוחנו התהייה מה תהיה התועלת בסדר לימוד זה, שבשונה מלימוד

עומדים אנו בשילהי תקופת שובבי"ם (ת"ת), המכונה כך על שם פרשיות השבוע העוסקות בגלות מצרים והיציאה ממנה, עד אחרי קבלת התורה. השפעות קדושות אלו, של היציאה מהגלות, שבות ונשנות מדי שנה בתקופה זו, ועל כן, זמן זה מסוגל ליציאה והשתחררות מכבלי וגלות היצר הרע, ולתיקון החטאים והפגמים.

אלא שהדבר דורש הסבר, מאחר ואם כך, תקופת השובבי"ם היתה אמורה להסתיים בפרשת בשלח, עם היציאה ממצרים, ולא אחרי פרשיות קבלת התורה, יתרו ומשפטים, (שגם היא נאמרה בסני, וכדברי רש"י בתחילת פר' משפטים). מדוע, אם כן, מתמשכת תקופת התיקון עד קבלת התורה?

כדי להבין זאת, נתבונן בדברי הגמ' (ברכות נד, ב) אותה למדנו בימים אלו:

'אמר רב יהודה, שלשה צריכין שימור [מן המזיקין]. ואלו הן... חולה, חיה [יולדת], חתן וכלה, ויש אומרים אף אבל, ויש אומרים אף תלמידי חכמים בלילה'.

ומבאר רש"י, 'חולה' - שהורע מזלו, לפיכך השד מתגרה בו, וכן חיה, וכן אבל: חתן וכלה - ותלמידי חכמים - מקנאות מתגרה בהם, עכ"ל'.

הסבר זה מבאר היטב את סכנתם של האבל והחולה, כי כיון שמזלם שלהם הורע, עד שמפני כך נעשו חולים או אבלים, ממילא יש למזיקים יכולת להזיק להם. אך לא ברור מדוע ה'חיה' נמצאת בסכנה, והלא מזלה שלה הוטב, עד שזכתה לפרי בטן. אמת, היא במצב של חולה שיש בו סכנה, אך מצב זה אינו בגלל וכתוצאה מהרעת מזלה, כי אדרבה, מזלה דוקא הוטב, ואם כך, איך ומדוע יש למזיקים יכולת להזיקה?

ההאם יש עצה להתגבר
הרה"ק מדוקלא ז"ע אחיו של הרה"ק מצאנז ז"ע אמר, צמתי משבת לשבת ימים רצופים, עמדי מתחת לקרח וקפאתי בחורף ושבירתי גזיזי דברדא כדי לטבול בנהר, כמו"כ קיימתי גלגל שלג פעמים רבות, הלכתי חצי שנה בכתנות אחת ולא החלפתי את בגדי, ישנתי על הארץ והלכתי לערוך גלות בבגדים קרועים ובלויים, שם חירתי על הפתחים לבקש אוכל, הלכתי עצמי בבריכת (מן עשב הצורב את העור) ועל אף שעשיתי כל זה אומר לכם שאי אפשר להתגבר על היצר הרע רק על ידי דף גמרא עם תוס'.

רגיל שההתקדמות בו היא כפי מידת ההספק, הרי לימוד כזה הקשור ללוח הזמנים ומתקדם יחד עמו בלא מעצור, ובטבע הדברים אינו מותיר אפשרות רחבה לחזור על הראשונות, וחזרה מה תאה עליה? ואכן טוב עשו היוזמים שסידרו לנו תכנית של עמוד החזרה וכן הניחו את ימי ערב שבת ושבת מחוץ להתקדמות לוח הלימודים, ובכך נתנו בידינו אפשרות לקחת פסק זמן ולחזור על הלימוד השבועי, אולם לחזרת ד' הפעמים לא הגענו.

לכן יתתי להו למארגני לימוד עמוד החבורה שנתנו דעתם על כך, ויזמו בעבורינו תכנית למודים סדורה, שעל פיה נוכל להחזיק בסדר הלימוד המשותף מחד, ויחד עם זאת לחזור עליו ולשננו ארבע פעמים כראוי וכרצוי. א.דבר יום ביומו, ב.למחרתו, ג.בימי שישי ושי"ק, ד.ברינה יקצורו (שובבי"ם), **ואשרי המצטרף לסדר זה שבכך יזכה שיתקיים תלמודו בידו וישתמר בתוכו לאורך ימים.**

ואנא יקויים בנו מאמר הכתוב 'רוחי אשר עליך ודברי אשר שמתי בפיו לא ימושו מפיו ומפי זרעך ומפי זרעך אמר ה' מעתה ועד עולם' אכ"ר.

הגנת התורה

הר"ד ר' שמעון גלבשטיין הי"ו

הרי לנו, שגם מי שמזלו הוטב, אך אם הוא במצב של חולשה, קל מאוד לסט"א לפגוע בו.

כך גם ברוחניות. יכול האדם לקבל על עצמו קדושות, ולצאת מגלות מצרים ומשבי היצר הרע, ואף לתקן את שקלקל, אך אין בכך די, הוא עדיין פגיע, ובקלות יכול לפולש שוב בפיתוי היצר. מתי גאולתו יציבה וקיימת? רק אחרי קבלת התורה! כי ללא לימוד התורה, כמעט ולא שייך לעמוד מול פיתוי היצר, וכדברי הרמב"ם (פכ"ה מהל' אסו"ב) 'שאין מחשבת עריות מתגברת אלא בלב פנוי מן החכמה'. בעוד הלימוד תורה, היא מגנא ומצלה עליו מהיצר הרע.

זאת הסיבה שתקופת התיקון של שובבי"ם מסתיימת רק אחרי פרשיות קבלת התורה, כי בלעדי לימוד התורה, התשובה והתיקון רעועים ועומדים בסכנת קיום.

זכינו, ושיעורי 'חינו', כמו לימוד 'עמוד החבורה', הוסיפו אצל רבים מאיתנו שעות רבות של לימוד התורה, וטיהורנו מהרבה 'שטיקער בלאטע'. **ואליכם, גוטע ברידער, אקרא**, אלו שעדיין לא הצטרפו ללגיונם של הלומדים: **עורו נא**, כי עוד מעט ונעמוד בשער בית המלך - מלכו של עולם, בחג הפורים, ונרצה להיות מהעומדים בבית ה' בפנים. ואחריו בחג הפסח הבעל"ט, זמן יציאת מצרים הפרטית של כל אחד ואחד. והרי התורה והתפילה הם האייזערנער בריק, גשר הברזל, כדברי הס"ק מלעכוויטש ז"ע, המושכים ומרוממים את האדם ממצבו וחשכת גלותו, אל אורו של עולם, הקב"ה.

ועל כן, חושו נא והצטרפו עוד היום, לרוב בני החבורה הנמנים על לומדי ה'עמוד', ונתקשר כולנו יחד בקשר של קיימא לאהבה וליראה את ה' וללכת בכל דרכיו.

עיקרא של תשובה מהי

עיקר התשובה היא התורה כמשארז"ל אם היה רגיל ללמוד דף אחד ילמד ב' דפין. (זרע קודש, תרומה)

אין נטהרים

אין אדם עולה מטומאה לטהרה אלא ע"י התורה, שהיא 'מקה הטהרה' אשר בה מיטהרים כל הטמאים. (רמ"א בספר תורת העולה ח"ג פ"ס)

וּבָאוּ כֹלֵם בְּבִרְיַת יָחִיד

הר"ר ר' דוד מאיר אייזנטל הי"ד

"ויען כל העם קול אחד ויאמרו כל הדברים אשר דבר ה' נעשה" (משפטים כד ג')

רבים וטובים שאלו בתחילת הדרך "עמוד החבורה על שום מה"?

כולנו חכמים כולנו נבונים כולנו יודעים את התורה - מעלתה והשפעתה על נפש האדם להביאה להתקרבות והתדבקות בהש"ת, וכי לית מילי לתברא יצרא בישא אלא אורייתא. כציבור אשר דרכו רגלי אבותיו למרגלות הר סיני נעשה ונשמע אמרו כאחד, אמן חבורתנו על מצוות לימוד ועסק התורה אנו ובנינו וקביעת עיתים בה. ישב אם כן כל אחד ויהגה במה שליבו חפץ זה בכה וזה בכה. מה היא איפוא ייחודיותו של עמוד החבורה לכל זה?

תשובה ברורה לכך שמענו מפי מורן אדמו"ר שליט"א בטיש זאת חנוכה האי שתא בהסמיכו את דברי רש"י בפרשת בחוקותי "שאינו דומה מועטין העושין המצווה למרובין העושין המצווה".

זה לא מכבר ירדה לעולם שיטת התרומה חדשה אשר בשם מאצ'ינג מוכונה, המחוללת פלאים כאשר בימים ספורים מגויסים סכומי עתק העולים על כל דימיון. הרעיון עליו מבוססת שיטה חדשנית זו, היא לא רק בכך שכל תרומה מוכפלת על ידי נדיבי עם ושועי ארץ. עיקר ההצלחה נעוצה בגיוס ציבור מאוחד המלוכד כולו למען מטרת ההתרומה.

אתגר העומד בפני ציבור שלם ומאוחד הוא הרבה יותר קל להשגה לאין ערוך מאשר יחידים שיעמדו בפני אתגר זהה.

אם במילי דעלמא כך, מידה טובה על אחת כמה וכמה. וכה דברי אדמו"ר שליט"א "כשיש כח של רבים המצטרפים יחד לדבר מצוה, אזי נאמנה נעשה רבבה, וכוחם חזק הרבה יותר לאין ערוך. זהו הכח של 'עמוד היומיו', שהוא מאחד ומלוכד את כלל הציבור ונעשה מזה כח של מרובין העושין את התורה". אדרבה דווקא מחבורה כמו שלנו נדרש "עמוד החבורה".

נניח לרגע את המחזה משובב הנפש אשר חוזר על עצמו מידי יום ביומו כאשר לומדים מופלגים יחד עם בע"ב העוסקים לפרנסתם, בני העלייה לצד פשוטי העם, כולם חוברים יחד, תוך ניצול כל זמן פנוי, לאותו עמוד גמרא בו מוצאים כולם שיח משותף ואסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא.

בל נתייחס למגוון הלכות שזכינו לדלות באמתחתינו בדיני תפילה ברכות וזימון ונתלבנו בצוותא, מהם הלכות שרבים נתוודעו לראשונה בלימוד הסוגיא. נניח גם את התענוג העילאי שהביא בעטיו מיזם 'עמוד החבורה' בשמיעת השיעור המתוק בעמוד היומי ופניני העמוד הנמסר בקו 'חינו' - אליו מאזינים מידי יום רבים וטובים בדרכים בבית ובכל מקום שהוא.

נניח בצד כל זה כי אלה הם רק בונוסים. העיקר והתכלית בעמוד החבורה הוא כי נאמן הוא ה' אלוהינו הבוחר בתורה וב ישראל עמו ונאמנים לעד דברי נביאיו "שאינו דומה מועטין העושין המצווה למרובין העושין המצווה". יושב לו אברך ספון בביתו בשטיבל בדרך או בכל מקום ושוקל אם ללמוד את עמוד החבורה או שמא להעדיף לימוד אחר יותר מעמיק וכדו', **ידע נאמנה שאם התורה בכללותה מעדנת את נפשו מקרבת אותו ומדבקת אותו להש"ת והקב"ה אומר "בראתי יצא"ר בראתי לו תורה תבלין" אזי על ידי עמוד החבורה היא פועלת הרבה יותר לאין ערוך.**

"ובאו כולם בברית יחד" אכן התלכדות אנ"ש סביב רעיון ה'עמוד' עד לכדי סיום מסכת שלימה, היא ללא ספק סיבה מוצדקת לרגשות הוד מורומים של שמחה פנימית וטהורה על שזכינו לכך. אשרינו מה נעים גורלנו ומה יפה ירושתנו. בוודאי שמחה אמיתית זו תהווה מניע והמשך למסכת חדשה והרחבת מעגל הלומדים שעדיין לא הצטרפו עד כה "ויען כל העם קול אחד ויאמרו כל הדברים אשר דבר ה' נעשה".

לכבוד ראשי הארגון "באר חיינו" הע"י

בטרם כל הנני להודות מקרב לב על רוב פעלכם לטוב להרבות תורה בקרב אנ"ש עם מבצעים ומבחינים וקביעת שיעורים ויתר פעולותיכם לטובה כאשר עיני ראו ולא זר ריבוי התורה שנתרבה מעל ומעבר לכל דימיון, הן בשטיבל והן בלכתך בדרך וכדו', וביותר בהשגת הגמרות של ושנתם אשר רב כוחם בריבוי הלומדים בקרב מחננו כ"י.

ובפרט כעת בימי השובב"ם שיצאתם עם פרויקט מיוחד בשם "ברניה יקצורו" לחזור על כל הנלמד ובמיוחד שזה מסייע גם בלימוד חמש שעות שלא יצטרכו לחפש כל פעם מה ללמוד בשעות שנוספו על הרגיל אשריכם ואשרי חלקכם בזה ובבא.

והנני להציע לכם רעיון נהדר שעלה בדעתי בעת אשר ראיתי המכתב וההודעות בענין "ברניה יקצורו" שם האריך הכותב לבאר בטוב טעם את התועלת בקנין המסכתא וכו', ועלה בדעתי לנצל גם את ימי ספירת העומר כהכנה דרבה לקראת חג מתן תורה כך שעל ששה חודשי חורף (חשוון - ניסן) יחזרו בששת השבועות של ימי הספירה

מזו החיצונית. אך בעת כעסו, המסיכה נעלמת, ואז מתגלית פנימיותו האמיתית. כך גם במבחן הנוסף, 'בכוס', היינו בשכרותו, המסיכה החיצונית נעלמת, ופנימיותו מתגלית. וכך גם 'בכיס' - בהתנהגותו בעניני ממון ורכוש, מהותו הפנימית של האדם מתגלית.

מבחן ה'כיס', אינו רק בעניני יושר, ההיזהרות וההתרחקות מכסף שאינו שלו, אלא גם, ולא פחות מכך, בנוגע להתייחסות האדם אל כספו.

האדם זקוק לכסף ורכוש, כדי להתקיים ולפרנס את משפחתו, אך אנשים רבים נקשרים אל הכסף עד שהוא הופך אצלם לתאוה של ממש, תאוות הממון. וכבר אמר הרה"ק הבעל התניא זי"ע, על שלושת העברות החמורות, עבודה-זרה, גילוי עריות ושפיכות דמים, שעתה בזמנינו, שתי הראשונות - ע"ז וג"ע, נעשו 'שפיכות דמים', כלומר, 'נשפכו' ונכנסו לתאוות הממון.

סכנה זו קיימת במיוחד הן אצל מי שהפרוטה אינה מצויה ברחבות גדולה בכיסו, והוא עמל קשות לפרנסתו כדי להביא טרף לביתו. וכך גם אצל מי שבא מבית עשיר, והיה רגיל לרחבות.

שתי "מעלות" אלו היו בו בר' מיכל אהרון, אביו היה עשיר, ואילו הוא עצמו, בהמשך חייו, עמל קשה לפרנסתו. הוא נזקק לכסף, ועם זאת, לא היה קשור אליו כלל.

הכסף היה אצלו צורך, כמו אצל כל בעל משפחה, אך הוא לא היה קשור אליו, כלל לא. ובכל עת מבחן, בו היה חשש כלשהו, ולו הקלוש ביותר, הוא ויתר, ושוב ויתר, גם כאשר היה מדובר ברכוש רב, והוא יכל להשיגו בנקל. בזמנים כאלו, והם היו רבים, נדמה היה שהוא בורח מהממון והעשירות כמפני מי שרוצה להזיקו.

זהו מבחן ה'כיס' שרוב בני האדם כושלים בו ומאבדים את ראשם, אך האנשים הגדולים מתעלים מעליו וניכרים בו.

(למעט שבוע דחור"מ) ועל ששה חודשי קיץ (אייר - תשרי) יחזרו בששת השבועות של ימי השובב"ם (ובשנה מעוברת על חודשי אייר - חשוון), ובטוח אני כי כל אלו שנצלו עכשיו את הימים לחזרה נשארו עם טעם מתוק בפיהם, ויהנו להמשיך סדר זה גם אז בעז"ה.

ואף שיש עדיין למעלה מג' חדשים עד אז מ"מ כתבתי זאת כדי לא למנוע טוב מבעליו, היות ונראה לי כי זה רעיון מוצלח לקנין התורה, וגם כדי שאם אכן יתקבל רעיון זה תוכלו להיעזר מבעוד מועד עם תוכניות מפורטות וכדו', ואולי גם לשאול דעת הקהל בענין זה.

והנני חותם מעין הפתיחה בשבח ויקר על מעשיכם המבורכים ויה"ר שיתקיים בכם שחפץ ה' בידכם יצליח, ותראו רוב ברכה בכל מעשי ידיכם ותזכו להגדיל תורה ולהאדירה.

כבוד רב

א. וינפרג - ירושלים

פניני החסידות

המשך מעמ' 2

השי"ת פירט מיט אים, ואינו מהרהר אחרי מדותיו, פארשפארט ער אלע סיגופים מיט אלע תעניתים.

ופ"א אמר בשולחן הקדוש לענין התיקונים של פגם ברי"ק רח"ל, שאם יקבל אדם הנהגת השי"ת עמו בכל מדה שהוא מוודד לו וכו', דבר זה הוא תיקון מעולה מכל התיקונים.

(הגה"צ רמ"מ זצ"ל במכתב למרן הרמ"ח זי"ע)

דף נה.

ועכשיו שלחנו של אדם מכפר עליו

הפירוש הפשוט הוא, אם אוכל רק די סיפוק לשובע נפשו, אם כי רוחא לבסומא שכיח ועודנו תאב לאכול, ומושבר תאוותו ומושך ידו ממנו, זה נחשב לסיגוף ותענית ומכפר כקרבן, כמבואר בספרים הק'.

(ייטב לב, פרשת פנחס)

שולשה דברים מכריז עליהם הקב"ה בעצמו, ואלו הן: רעב וכו'

ויש להבין איזה ענין בזה שמכריז ה' בעצמו על זה, ואיזה תועלת יצא לו מזה. ולי נראה, דכל מה שהקב"ה גוזר בעצמו מהני חזרה אם יעשה האדם תשובה או בהיפוך, מה שאין כן מה שגוזר על ידי מלאך לא מהני חזרה. אם כן הכי נמי ברעב שגזר ה' בעצמו עליו, בקל יוכל להשתנות אם עושה האדם תשובה.

(צפנת פענח פרשת בא)

חלמא בישא עדיף מחלמא טבא.

מרן הרה"ק בעיסוה"ע זי"ע אמר בשם הרה"ק רבי מיכל מלעכוויטש זי"ע: דאס איז א חלום און דאס איז א חלום, ביידע איז א חלום, נאר אז חלומ'ט זיך אויף זיך, אז מ'איז א בישא, איז בעסער וויי עס חלומ'ט זיך אז מ'איז א טבא, וד"ל.

דף נה:

כל החלומות הולכים אחר הפה

שמעתי לפרש, ר"ל לפי מה שהפה של אותו אדם רגיל לדבר, אם אמת מראין לו חלום אמת, ואם שקר שקר. (ישמח משה פרשת וישב)

דף נז.

הקדוה חספד בחלום - מן השמים חסו עליו ופדאוהו.

האדמו"ר בעל "אבני נזר" זצ"ל מסוכטשוב, בעת הספידו את החידושי הרי"מ זצ"ל, אמר בשם הרבי ר' בונם זצ"ל, על מימרת הגמרא הנ"ל, שאמר, הכוונה, כי באמת קשה, איך בוכים אנו על איש גדול שמסתלק מן העולם הזה? אולי זה לטובתו של צדיק זה, שילך לעולם האמת ויתעלה שמה? אולם זה הכוונה, הרואה

אין שמחה בתורה ואין לזמריה כישדא

הכונו!!! הכונו!!!
למעמד שמחה של מצוה וסיום מסכת

ברכות

שנלמדה במסגרת 'עמוד החבורה' ע"י כלל אנ"ש שיחי'

ביום שני לסדר ויקהל אור לכ"א אדר"א יו"ד דהרה"ק ר' אלימלך מליזענסק זי"ע

באולם הטיש החדש של ישיבתנו הקדושה בקרית הישיבה אלעד
בשילוב שמחת הש"ב לנכדי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

פרטים יבוא...

שייכות ענין זה לרבינו הקדוש שהעיד על עצמו שלא נהנה מעוה"ז אפילו באצבע קטנה. וי"ל כי רבינו הקדוש לפי רוב פרישותו מכל הנאות העוה"ז, מאחר שמאידך גיסא הוצרך לנהוג בדרך שררה והרחבה כראוי לנשיא ישראל, הוצרך ללמוד מאנטונינוס מלך הגוים דרך הנהגת השררה בהשתמשותו בכל הנאות העוה"ז, למען ידע היאך יפיק רצון השי"ת מאתו להשתמש בכל הנאות אלו להעלותם לרצונו ית'.
(מרן אדמו"ר זי"ע)

ברוך שברא כל אלו לשמשני.

אהבת ישראל הוא לשמוח בשמחת חבריו ולהצטער בצעריו ח"ו. ויש דרגה בזה שאם רואה חבריו נהנה מאכילה ושתי' וכדו', יש לו הנאה כאילו הוא אכל. ובזה יש להבין כח הצדיקים שהם בריאים גם אם אין אוכלים וישנים רק מעט מאוד, כי החיות שלהם נמשך מאהבת המקושרים להם, והם נהנים ממה שהם אוכלים וישנים כאילו בעצמם אכלו. וכמו באדם עצמו, שהוא אוכל והמאכל יורד לגופו ואינו מגיע למוחו ולבו, ובכל זאת הם מקבלים חיות מזה, כי הכל קומה אחת, כן הצדיקים עם המקושרים להם באהבה, הם קומה אחת ויש בהם בחי' ראשי העדה, עיני העדה, ולב ישראל. ואנשים פשוטים המה בחי' ידיים ורגלים, וכמו שאמר בן זומא ברוך שברא כל אלו לשמשני, דוגמת האדם שכל האברים משמשים למוח ולב. (הגה"ח רבי אהרן יוסף לוריא ז"ל)

הספד בחלומי, ר"ל איש צדיק שכולם מבינים שכל ההספד עליו - הוא רק חלום בעלמא. כי באמת, אין אנו צריכין לספוד עליו כלל, כי הסתלקותו - זו היא טובתו. כי בידינו, שחסו עליו מן השמים שאיש כמוהו יהיה בעולם השפל, ופדאוהו מן השמים מעולם השפל ללקחו לעולם העליון.

(תורת שמחה, אות רפ"א)

דף נז:

שולשה מעין עולם הבא, אלו הן: שבת וכו'

נהנה הקדוש ברוך הוא רצה להטעים לזרע ישראל שחר עולם הבא הרוחני, ולכן נתן להם את יום השבת דהוא תענוג רוחני מעין עולם הבא (ברכות נז, ב), ובשבת כל אדם יכול להבחין התענוג הרוחני.

(קדושת לוי פ' כי תשא)

שבת - אחד מששים לעולם הבא

נמצא, יש לכל אחד פור ואין בן לראות מזריגתו בעולם הבא; לפי הקדושה שיש לו בשבת קודש - כך יש לו ששים פעמים בעולם הבא. (מאור ושמש פרשת ויחי)

אנטונינוס ורבי שלא פסק משלחנם לא צנון ולא חזרת וכו' כל ימות השנה.

כבר עמדו ע"ז בספה"ק (תולדות יצחק בראשית כה, יט) מה

לע"נ

הרה"צ ר' חיים צבי בהרה"ח ר' אברהם ז"ל
נלב"ע כ"ד שבט תשכ"ז
ת.נ.צ.ב.ה.

ברכת מז"ט שגורה בזה לחברינו היקר
הר"ר נח ברי"ו וינברג הי"ו
לרגל הולדת בנו שיח'
ויה"ר שיזכה לגדלו לתורה ולחופה ולמעש"ט
המברכים:
מתפללי מניין שחרית בביהמ"ד דורש טוב

לעילוי נשמת

הרה"ח ר' יהושע ז"ל בן הרה"ח ר' יצחק ז"ל

נלב"ע ט' אדר תשע"ח

ת.נ.צ.ב.ה.